

معرفی کتاب

دکتر محمدرضا فخر روحانی^۱

فرهنگ اصطلاحات و کنایات مداحی،
سید مهدی حسینی رکن آبادی، تهران:
خیمه، ۱۳۹۶ش.

کتاب مورد بررسی در ۱۲۸ صفحه و بسیار پر محتوا تدوین شده است. نویسنده کتاب از سال ۱۳۸۰ش تا ۱۳۹۰ش در جمع‌آوری اصطلاحات و مدخل‌های آن کوشیده است. بازبینی دوم حدود چهار سال به درازا کشیده و تاریخ فراغت از بازبینی نهایی اسفند سال ۱۳۹۵ش درج شده است.

مؤلف محترم کتاب از فارغ‌التحصیلان رشته ادبیات فارسی بوده و به کتاب‌ها و منابع آشنایی عمیق دارد. از این رو، شواهد و نمونه‌ها را به خوبی از منابع گردآوری کرده است. در کنار همه این‌ها، ایشان سالیان متمادی سردبیری مجله وزین «خیمه» را بر عهده داشت. مجله «خیمه» بیشتر به هیئت مکتوب و منشور عزاداران و دل‌سوختگان حسینی قابل تعبیر و تشبیه بوده، بنابراین وی به خوبی و سهولت به پیکره‌ای اصیل و

۱. استادیار دانشگاه قم (Abumahdi1061@gmail.com)

قابل اعتماد از داده‌های زبانی فارسی بکار رفته در حوزه معارف حسینی دسترسی داشته است. این کتاب در بردارنده بیش از ۳۶۰ مدخل کوتاه و بلند است.

برای جمع‌آوری چنین فرهنگ نامه‌ای نه تنها پدیدآورنده باید به نوشته‌های معتبر و با اصالت دسترسی داشته باشد بلکه باید در مطالعات میدانی همیشه حاضر و به اصطلاح پا در رکاب باشد. تمرکز جغرافیایی کتاب بر ایران و بیشتر بر منطقه مرکزی فارسی زبان است، از این رو اصطلاحات مشابهی که در دیگر مناطق فارسی زبان، مانند افغانستان، تاجیکستان، آسیای میانه و بخش‌های فارسی زبان پاکستان به کار می‌رود در این کتاب نیامده است.

از نکات قابل توجه در این کتاب، جمع‌آوری اصطلاحاتی است که در جمع هیئتی‌ها و مداحان به زبان عامیانه و گفتاری وجود داشته است و تنها به زبان نوشتاری بسنده نکرده است. برای ادامه این پروژه، لازم است که نمونه‌برداری‌های زبانی، طبق اصول زبان‌شناسی و گویش‌شناسی در مناطق مختلف صورت گیرد، تا بتواند بازنمایی صحیحی از گونه فارسی متداول در میان جامعه ذاکران و مداحان ارائه کند.

